

Bruxelles, 17 noiembrie 2023
(OR. en)

15162/23

SOC 745
EMPL 532
ENV 1258

NOTĂ

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul
Subiect:	Proiect de concluzii ale Consiliului privind mai multă democrație la locul de muncă și negocieri colective verzi pentru muncă decentă și o creștere durabilă și favorabilă incluziunii - <i>Aprobare</i>

---

1. Președinția a pregătit un proiect de concluzii ale Consiliului privind mai multă democrație la locul de muncă și negocieri colective verzi pentru muncă decentă și o creștere durabilă și favorabilă incluziunii.
2. Concluziile au fost examinate de Grupul de lucru pentru chestiuni sociale la 28 septembrie și la 16 și 31 octombrie 2023.
3. În urma unei consultări scrise informale, grupul de lucru a ajuns la un acord cu privire la concluziile care figurează în anexa la prezentul document.
4. Comitetul Reprezentanților Permanenți este invitat:
  - să confirme acordul cu privire la textul proiectului de concluzii ale Consiliului, astfel cum figurează în anexă, precum și
  - să transmită Consiliului (EPSCO) proiectul de concluzii care figurează în anexă, spre aprobare în cadrul reuniunii acestuia din 27 noiembrie 2023.

Mai multă democrație la locul de muncă și negocieri colective verzi pentru muncă decentă și o creștere durabilă și favorabilă incluziunii

Proiect de concluzii ale Consiliului

AVÂND ÎN VEDERE CĂ:

1. Uniunea Europeană se întemeiază pe valorile respectării demnității umane, a libertății, a democrației, a egalității, a statului de drept și ale respectării drepturilor omului; democrația, în dimensiunea sa politică, economică și socială, este esențială pentru societatea noastră.
2. Democrația funcționează bine atunci când oricine poate participa și își poate face vocea auzită în mod efectiv în orice aspect al vieții sale, inclusiv la locul de muncă. Democrația la locul de muncă este una dintre valorile fundamentale ale unei Europe sociale mai juste și mai favorabile incluziunii și o garanție a acesteia.
3. Democrația la locul de muncă face parte din modelul social european și se regăsește în Uniune și în statele sale membre sub diferite forme, prin informarea și consultarea lucrătorilor, negocierile colective, dialogul social și participarea lucrătorilor la organele administrative, de conducere sau de control ale oricărei întreprinderi.
4. Mai multă democrație la locul de muncă poate contribui la dezvoltarea durabilă a Uniunii și, în special, la o economie socială de piață competitivă și favorabilă incluziunii, care să conducă la ocuparea integrală a forței de muncă, la muncă decentă și la progres social, precum și la o creștere durabilă.

AMINTIND:

5. Articolele 12, 27 și 28 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, care garantează libertatea de întrunire și de asociere, dreptul lucrătorilor la informare și la consultare în cadrul întreprinderii și dreptul de negociere și de acțiune colectivă.
6. Principiul 8 al Pilonului european al drepturilor sociale, care se referă la dialogul social și la implicarea lucrătorilor, precum și Planul de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale, prezentat de Comisie la 4 martie 2021, care recunoaște importanța dialogului social, a negocierilor colective, a informării, consultării și participării lucrătorilor și a reprezentanților acestora la diferite niveluri (inclusiv la nivel de întreprindere și la nivel sectorial). Principiile din cadrul Pilonului european al drepturilor sociale și Planul de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale joacă un rol important pentru a inspira măsurile menite să modeleze tranzițiile economice și să promoveze inovarea la locul de muncă, în special în vederea dublei tranziții în curs și a schimbărilor din lumea muncii.
7. Angajamentul social din cadrul Summitului social de la Porto din 2021, care solicită promovarea dialogului social ca o componentă structurală a modelului social european, precum și consolidarea acestuia la nivel european, național, regional, sectorial și la nivel de întreprindere.
8. Obiectivele de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite, care stabilește, ca obiectiv de dezvoltare nr. 8, promovarea creșterii economice durabile și favorabile incluziunii, a ocupării forței de muncă și a unor condiții de muncă decente pentru toți.

9. Avizul exploratoriu al Comitetului Economic și Social European privind democrația la locul de muncă din 26 aprilie 2023¹, care consideră că pentru mai multă democrație în lumea muncii trebuie să existe, pe lângă un cadru juridic necesar și corespunzător, și o cooperare bazată pe cunoaștere între toate părțile implicate. Acest lucru este valabil în special în contextul provocării reprezentate de tranziția verde și cea digitală.
10. Rezoluția Parlamentului European din 11 mai 2023 referitoare la foaia de parcurs privind o Europă socială: doi ani după Summitul social de la Porto², care invită Comisia, statele membre și partenerii sociali din UE să acționeze pentru a atinge o acoperire mai mare a negocierilor colective și solicită ca finanțarea UE să fie condiționată de obiective de politici publice, în special de cerințe sociale.
11. Avizul exploratoriu al Comitetului Economic și Social European privind negocierile colective ecologice din 31 mai 2023³, care consideră că aspectele legate de tranziția verde ar putea reprezenta un aspect mai pregnant al negocierilor colective la niveluri corespunzătoare și că o modalitate adecvată de a face acest lucru este promovarea negocierii colective ecologice la toate nivelurile.
12. Raportul nelegislativ din proprie inițiativă al Parlamentului European din 16 decembrie 2021 privind democrația la locul de muncă⁴, care promovează implicarea lucrătorilor la nivel de întreprindere ca modalitate de sprijinire a democrației la locul de muncă și solicită acțiuni suplimentare în domeniul informării, consultării și participării lucrătorilor, în ceea ce privește comitetele de întreprindere, dreptul societăților comerciale și guvernarea corporativă.

---

¹ Aviz exploratoriu al Comitetului Economic și Social European privind democrația la locul de muncă din 26 aprilie 2023, SOC/746-EESC-2022: <https://www.eesc.europa.eu/ro/our-work/opinions-information-reports/opinions/democracy-work>

² Rezoluția Parlamentului European din 11 mai 2023 referitoare la foaia de parcurs privind o Europă socială: doi ani după Summitul social de la Porto https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0203_RO.html

³ Aviz exploratoriu al Comitetului Economic și Social European privind negocierile colective ecologice din 14 iunie 2023: <https://www.eesc.europa.eu/ro/our-work/opinions-information-reports/opinions/green-collective-bargaining>

⁴ [Texte adoptate - Un cadru european pentru drepturile de participare ale lucrătorilor și revizuirea Directivei Consiliului privind comitetul european de întreprindere - joi, 16 decembrie 2021 \(europa.eu\)](#)

13. Decizia (UE) 2023/936 a Parlamentului European și a Consiliului din 10 mai 2023 privind Anul european al competențelor, care solicită măsuri precum promovarea conceperii unor parcursuri de tranziție și a unor parteneriate la scară largă în materie de competențe, precum și a unor strategii și a formării în materie de competențe la nivel național, sectorial și specific întreprinderii, inclusiv prin dialog social și prin implicarea partenerilor sociali.
14. Legislația UE existentă privind implicarea lucrătorilor la nivel național și transnațional, în special Directiva 2002/14/CE de stabilire a unui cadru general de informare și consultare a lucrătorilor, Directiva 98/59/CE privind concedierile colective, precum și Directiva 2009/38/CE reformată privind comitetele europene de întreprindere și Directivele 2001/86/CE și 2003/72/CE privind implicarea lucrătorilor în societatea europeană și în societatea cooperativă europeană.
15. Recomandarea Consiliului din 16 iunie 2022 privind asigurarea unei tranziții echitabile către neutralitatea climatică⁵, care invită statele membre să asigure implicarea deplină și semnificativă, inclusiv informarea și consultarea, a lucrătorilor la toate nivelurile și a reprezentanților acestora în ceea ce privește anticiparea schimbărilor și gestionarea proceselor de restructurare, inclusiv a celor legate de tranziția verde.

---

⁵ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627\(04\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627(04))

16. **În sensul prezentelor concluzii**, „negocieri colective” înseamnă toate negocierile care au loc în conformitate cu dreptul intern și cu practicile naționale din fiecare stat membru între un angajator, un grup de angajatori sau una sau mai multe organizații patronale, pe de o parte, și unul sau mai multe sindicate, pe de altă parte, pentru stabilirea condițiilor de muncă și a condițiilor de angajare; **„convenție colectivă” înseamnă un acord scris referitor la dispozițiile privind condițiile de muncă și condițiile de angajare, încheiat de partenerii sociali care au capacitatea de a negocia în numele lucrătorilor și, respectiv, al angajatorilor, în conformitate cu dreptul intern și practicile naționale, inclusiv cele care au fost declarate ca având aplicabilitate generală.**
17. Recomandarea Consiliului din 12 iunie 2023 privind consolidarea dialogului social în Uniunea Europeană, care oferă orientări statelor membre, de exemplu, cu privire la modul de promovare a dialogului social, inclusiv a negocierilor colective, prin asigurarea unui mediu propice dialogului social bipartit și tripartit și prin implicarea partenerilor sociali în mod sistematic, semnificativ și prompt și prin asigurarea accesului acestora la informații relevante.
18. Convențiile relevante ale OIM, în special Convenția nr. 87 privind libertatea sindicală și apărarea dreptului sindical și Convenția nr. 98 privind dreptul de organizare și negociere colectivă.

SUBLINIIND CĂ:

19. Democrația la locul de muncă necesită sisteme funcționale de negociere colectivă, promovarea negocierilor colective, strategii și spații eficiente pentru diferitele tipuri de implicare a lucrătorilor și a reprezentanților acestora într-o întreprindere, ținând seama de diferitele forme de organizare, conducere și supraveghere corporativă.
20. Diferitele modele naționale de guvernare a întreprinderilor permit participarea la guvernare a lucrătorilor. Aceste modele pot contribui la o creștere durabilă și favorabilă incluziunii și la muncă decentă și pot conduce la îmbunătățiri în ceea ce privește competitivitatea întreprinderilor și implicarea lucrătorilor, precum și angajamentul față de obiectivele unei întreprinderi.
21. Dialogul periodic, transparent, respectuos și extins între partenerii sociali poate spori încrederea și poate contribui la dezvoltarea unor procese de adaptare mai reușite și mai echilibrate în contextul numeroaselor schimbări cu care se confruntă întreprinderile și alte organizații.
22. Tranziția verde și cea digitală, alături de celelalte transformări care afectează lumea muncii, cum ar fi schimbările demografice și migrația, impun luarea de măsuri suplimentare pentru consolidarea democrației la locul de muncă pentru a promova în continuare creșterea durabilă și favorabilă incluziunii și munca decentă.
23. Legislația UE existentă în materie de informare și consultare a lucrătorilor trebuie să rămână adecvată scopului urmărit și să țină seama de schimbările recente din lumea muncii.
24. Încă de la început, deciziile strategice pot beneficia de pe urma implicării lucrătorilor în procesele decizionale corporative, atenuând astfel riscul unor conflicte viitoare.

25. Accesul reprezentanților lucrătorilor la organele administrative, de conducere sau de supraveghere ale întreprinderilor este esențial pentru integrarea perspectivei lucrătorilor în sistemul general de conducere al unei întreprinderi, în special în cadrul întreprinderilor transnaționale, și trebuie dezvoltat în conformitate cu legislația sau practicile naționale.
26. Tranziția digitală și digitalizarea întreprinderilor aduc noi provocări în ceea ce privește eficacitatea drepturilor la informare și la consultare. Acestea afectează spațiile fizice în care se desfășoară munca și, prin extensie, conceptul de stabilire. În plus, utilizarea inteligenței artificiale și a gestionării algoritmice în organizarea muncii, în relațiile de muncă sau în noile forme de muncă poate avea un impact asupra modului în care poate avea loc informarea și consultarea lucrătorilor. Asigurarea eficace a respectării dreptului la informare și la consultare, precum și a negocierilor colective, joacă un rol esențial în dezvoltarea și respectarea drepturilor lucrătorilor în contextul proceselor de digitalizare, precum și al utilizării inteligenței artificiale și a algoritmilor în organizarea muncii și în relațiile de muncă.
27. Dialogul social, inclusiv negocierile colective, la toate nivelurile, sunt instrumente ideale pentru promovarea formării și recalificării lucrătorilor, având în vedere că partenerii sociali au cunoștințe directe cu privire la competențele prezente și viitoare de care are nevoie piața forței de muncă, inclusiv în contextul tranziției verzi și al celei digitale.

28. Dialogul social, inclusiv negocierile colective, la toate nivelurile și în limitele competențelor fiecărei părți, este, de asemenea, esențial pentru a asigura fie tranziții adecvate de la un loc de muncă la altul, fie crearea de locuri de muncă de calitate în cadrul tranziției, inclusiv de locuri de muncă verzi, fie punerea în practică efectivă a unor salarii și condiții de muncă adecvate, inclusiv legate de securitatea și sănătatea în muncă și de învățarea pe tot parcursul vieții.
29. Negocierile colective verzi, la toate nivelurile, inclusiv la nivel transsectorial și sectorial, precum și la nivel de întreprindere, local, regional, național și european, definite ca reprezentând conținutul negocierilor colective în chestiuni legate de tranziția verde, joacă un rol esențial în asigurarea obiectivelor Pactului verde european și în tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic și favorabilă incluziunii. Rolul partenerilor sociali, a căror autonomie trebuie respectată, este esențial în conceperea și punerea în aplicare a unor soluții echilibrate care să faciliteze o tranziție echitabilă către o economie decarbonizată și să favorizeze o Europă verde și socială.
30. Având în vedere cele de mai sus, democrația la locul de muncă și negocierile colective verzi pentru muncă decentă și o creștere durabilă și favorabilă incluziunii necesită parteneri sociali puternici, precum și promovarea dialogului social și a negocierilor colective pentru a le spori acoperirea.
31. Prezentele concluzii se bazează pe lucrările anterioare și pe angajamentele politice anterioare exprimate de Consiliu, de Parlamentul European, de Comisie și de părțile interesate relevante în acest domeniu. Aceste angajamente politice anterioare sunt incluse și în documentele enumerate în anexă.

CONSILIUL INVITĂ STATELE MEMBRE ca, în conformitate cu competențele naționale, ținând seama de practicile naționale și respectând rolul și autonomia partenerilor sociali naționali:

32. Să promoveze dezvoltarea în continuare, în legislația sau practicile naționale, a diferitelor forme de democrație la locul de muncă.
33. Să ia măsuri pentru a sprijini în continuare aplicarea efectivă a cadrului european privind drepturile lucrătorilor la informare și la consultare, de exemplu a sistemelor existente de sancțiuni eficiente și de protecție a reprezentanților lucrătorilor.
34. Să consolideze în continuare dialogul social, să promoveze un nivel mai ridicat de acoperire a negocierilor colective și să permită negocieri colective efective, în strânsă cooperare cu partenerii sociali, în conformitate cu Recomandarea Consiliului din 12 iunie 2023, respectând în același timp autonomia partenerilor sociali și principiul negocierilor libere și voluntare.
35. Să facă schimb de experiență și de bune practici în ceea ce privește mecanismele naționale și europene de participare a lucrătorilor în organele administrative, de conducere sau de supraveghere a întreprinderilor.
36. Să încurajeze în continuare dezvoltarea negocierilor colective verzi la nivel transsectorial, sectorial și de întreprindere, în strânsă cooperare cu partenerii sociali, respectând în același timp autonomia acestora și principiul negocierilor libere și voluntare.

CONSILIUL INVITĂ COMISIA, ca, respectând rolul și autonomia partenerilor sociali europeni și naționali:

37. Să dezvolte inițiative menite să sporească gradul de sensibilizare cu privire la normele naționale și ale UE referitoare la dreptul lucrătorilor la informare, consultare și participare, să sublinieze efectele pozitive dovedite ale implicării lucrătorilor și să promoveze schimbul de bune practici între statele membre.
38. Să contribuie la consolidarea dialogului social în UE și să încurajeze inițiativele de promovare a unui nivel mai ridicat de acoperire a negocierilor colective și de facilitare a unor negocieri colective eficiente, de exemplu prin finanțare publică, sprijin pentru întreprinderi sau achiziții publice.
39. Să analizeze în continuare, în strânsă cooperare cu partenerii sociali europeni, dacă legislația UE existentă privind informarea și consultarea lucrătorilor rămâne adecvată scopului. Acest lucru trebuie să țină seama, de exemplu, de schimbările provocate de tranziția digitală, precum utilizarea inteligenței artificiale și a gestionării algoritmice în organizarea muncii, relațiile de muncă sau noile forme de muncă, și totodată de provocările legate de asigurarea efectivă a respectării drepturilor la informare și consultare în statele membre.
40. Să reflecteze asupra necesității și a relevanței unor evoluții la nivelul legislației UE în ceea ce privește participarea lucrătorilor în întreprinderi, în special în întreprinderile transnaționale. Acest lucru ar trebui să țină seama, de exemplu, de necesitatea de a asigura faptul că înființarea de societăți europene și de societăți cooperative europene, precum și operațiunile transfrontaliere, nu eludează ori subminează drepturile la participare ale lucrătorilor.

41. Să încurajeze dialogul social privind transformarea digitală a întreprinderilor și impactul său asupra condițiilor de muncă și să promoveze abordarea centrată pe factorul uman în utilizarea inteligenței artificiale, a algoritmilor și a digitalizării, cu respectarea drepturilor individuale și colective ale lucrătorilor.

42. Să promoveze dezvoltarea negocierilor colective verzi la nivel european, transsectorial, sectorial și la nivel de întreprindere în punerea în aplicare a tranziției verzi. Această evoluție trebuie să respecte pe deplin caracteristicile sistemelor naționale de negociere colectivă și ar putea aborda aspecte precum: noile perspective în materie de ocupare a forței de muncă și crearea de locuri de muncă verzi, impactul tranziției verzi asupra coeziunii teritoriale și sociale, tranzițiile între diferite sectoare de activitate, perfecționarea, formarea și recalificarea necesară a lucrătorilor, măsurile necesare pentru grupurile de lucrători și teritoriile cele mai vulnerabile la schimbările generate de tranziția verde, securitatea și sănătatea ocupațională la locul de muncă, condițiile de muncă, mobilitatea în ceea ce privește deplasarea către locul de muncă și asigurarea unei formări și a unei specializări adecvate pentru partenerii sociali.

Documente de referință

1. UE – nivel interinstituțional

- Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT>
- Pilonul european al drepturilor sociale, proclamat de Parlamentul European, de Consiliu și de Comisie la 17 noiembrie 2017
https://commission.europa.eu/publications/european-pillar-social-rights-booklet_ro

2. Legislația UE

- Directiva 2001/86/CE a Consiliului din 8 octombrie 2001 de completare a statutului societății europene în ceea ce privește implicarea lucrătorilor
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001L0086>
- Directiva 2002/14/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 2002 de stabilire a unui cadru general de informare și consultare a lucrătorilor din Comunitatea Europeană
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/PDF/?uri=CELEX:32002L0014>
- Directiva 2003/72/CE a Consiliului din 22 iulie 2003 de completare a statutului societății cooperative europene în legătură cu participarea lucrătorilor
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003L0072>
- Directiva 2009/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 mai 2009 privind instituirea unui comitet european de întreprindere sau a unei proceduri de informare și consultare a lucrătorilor în întreprinderile și grupurile de întreprinderi de dimensiune comunitară
<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:122:0028:0044:ro:PDF>
- Directiva (UE) 2019/2121 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 noiembrie 2019 de modificare a Directivei (UE) 2017/1132 în ceea ce privește transformările, fuziunile și divizările transfrontaliere
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L2121>

- Recomandare a Consiliului din 16 iunie 2022 privind asigurarea unei tranziții echitabile către neutralitatea climatică

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627\(04\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627(04))

- Recomandare a Consiliului din 12 iunie 2023 privind consolidarea dialogului social în Uniunea Europeană

3. Parlamentul European

- Raportul Parlamentului European din 16 decembrie 2021 referitor la democrația la locul de muncă: un cadru european pentru drepturile de participare ale lucrătorilor și revizuirea Directivei Consiliului privind comitetul european de întreprindere

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0331_RO.html

- Rezoluția Parlamentului European din 2 februarie 2023 conținând recomandări adresate Comisiei pentru revizuirea Directivei privind comitetele europene de întreprindere

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0028_RO.html

- Rezoluția Parlamentului European din 1 iunie 2023 privind consolidarea dialogului social

[Texte adoptate – Consolidarea dialogului social - joi, 1 iunie 2023 \(europa.eu\)](https://www.europa.eu/press-room/media/infographic/item/12345)

4. Comisia Europeană

- Comunicare a Comisiei privind consolidarea dialogului social în Uniunea Europeană prin valorificarea întregului său potențial de gestionare a tranzițiilor echitabile

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0040>

5. Organizația Națiunilor Unite

- Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă

<https://sdgs.un.org/goals>